

Institutul de Științe ale Educației

Proiectul: 15.817.06.15.A

STRATEGII PEDAGOGICE

DE FORMARE A VORBITORULUI

CULT DE LIMBA ROMÂNĂ

DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI

EUROPENE PENTRU LIMBI

- **Alocații de la bugetul de stat: 1826,4 mii lei**
- **Cofinanțare: 508,2 mii lei**
- **Director de proiect: Mariana Marin, dr., conf. univ.**

Scopul proiectului

- Elaborarea strategiei pedagogice de formare a vorbitorului cult de limba română, a modelelor și instrumentelor de eficientizare a activității pedagogice, promovarea unei viziuni inter-transdisciplinare de implementare a culturii comunicării la nivelul educației preuniversitare.
- **Acronimul proiectului – FVCLR**

Echipa de cercetători

Nr. d/o	Numele/Prenumele	Titlul științific	Funcția în cadrul proiectului
1.	Hadîrcă Maria	Dr. ped., conf. cerc.	șefa sectorului
2.	Callo Tatiana	Dr. hab., prof. univ.	cercetător științific principal
3.	Ghicov Adrian	Dr. hab., conf. univ.	cercetător științific superior
4.	Marin Mariana	Dr. ped., conf. univ.	cercetător științific superior
5.	Cazacu Tamara	Doctor în pedagogie	cercetător științific superior
6.	Bâlici Vera	Dr. ped., conf. univ.	cercetător științific
7.	Suruceanu Maria	Dr. ped., conf. univ.	cercetător științific
8.	Dermenji Svetlana	Dr. ped., conf. univ.	cerc. șt. stagiar
9.	Grîu Natalia	-	cerc. șt. stagiar

Puncte de pornire în derularea proiectului

- **Criza de identitate lingvistică:** Primul semn al unei identități naționale este limba, de aceea națiunile cultivate au grijă de ea. (E. Simion)
- **Modul ineficient de predare a LR:** În loc să predea limba în sine, profesorii ar trebui să facă *educație lingvistică* și să se preocupe de *capacitatea de a vorbi* a elevului. (E. Coșeriu)
- **Nivelul scăzut de realizare a scopului EL:** Scopul educației lingvistice în școală vizează formarea vorbitorului cult de limba română. (Curriculum LLR)

Fundamentarea conceptului FVCLR

- **E.Coșeriu:** limba funcționează în vorbire, de aceea în educația lingvistică ar trebui să se pornească de la *realitatea limbajului*.
- **E.Coșeriu:** pentru a se ajunge la o *normativitate a vorbirii*, trebuie formată atitudinea de respect a vorbitorului față de limba pe care o vorbește.
- **T. Slama-Cazacu:** este necesară o educație permanentă și continuă a comunicării prin limbaj pentru a se ajunge la o *comunicare eficientă*.

2015 – etapa I

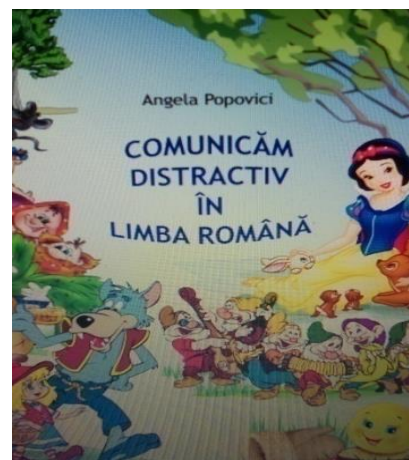
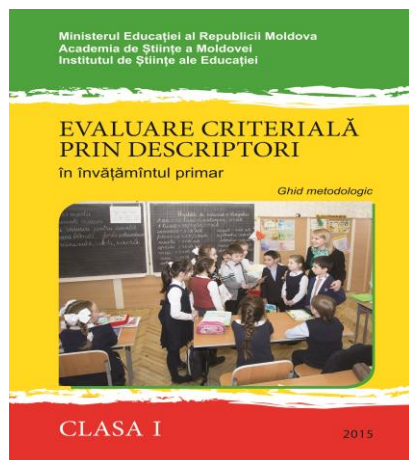
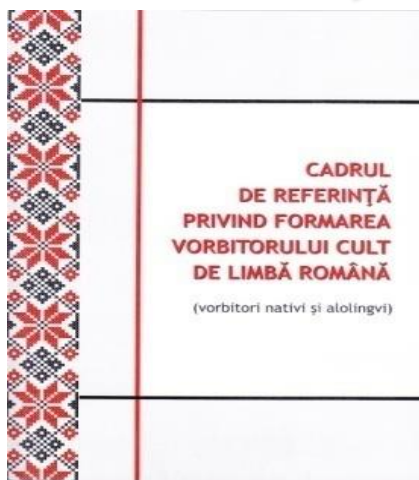
Obiectiv-cadru: Examinarea documentelor de politici lingvistice și educaționale, studiul practicii școlare pentru determinarea nevoilor de formare, consultanță și asistență metodologică a cadrului didactic în activitatea de formare pedagogică a vorbitorului cult de limba română.

•**Finalitate:** Cadrul de referință privind formarea vorbitorului cult de limba română (Framework)

Realizare

- A fost elaborată monografia **„Cadrul de referință privind formarea vorbitorului cult de limba română”** (autori T. Callo, M. Hadîrcă, A. Ghicov ș.a.), care conține:
 - studii de analiză și sinteză a documentelor de politici lingvistice și educaționale, a practicii școlare în FVCLR;
 - baza teoretică și metodologică pentru conceptualizarea, proiectarea și realizarea activității de FVCLR;
 - conceptul de vorbitor cult / independent (pentru elevii alolingvi) al limbii române;
 - direcțiile de acțiune strategică în FVCLR ș.a.

Publicații la această etapă

2016 – etapa a doua

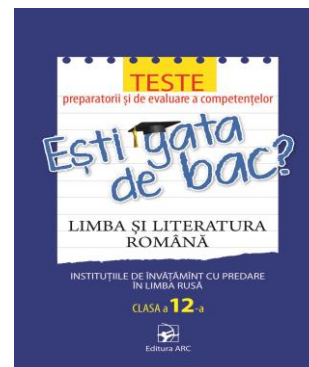
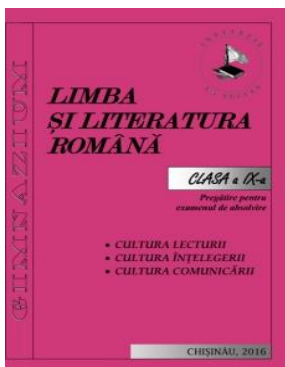
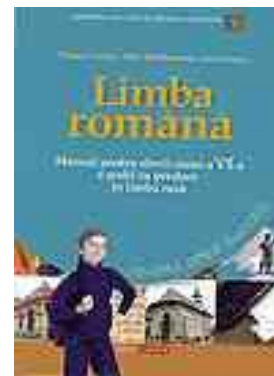
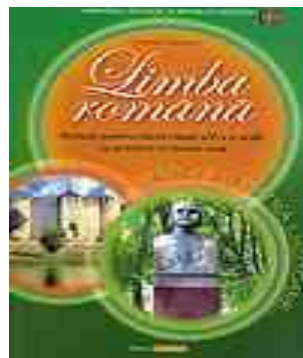
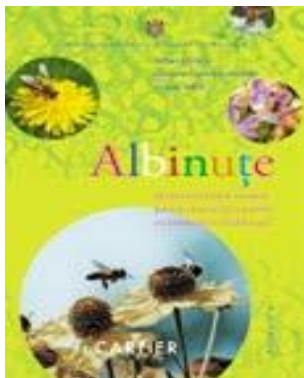
Obiectiv-cadru: Elaborarea strategiei pedagogice de FVCLR, a modelelor de eficientizare a activității de formare a vorbitorului cult de limba română, inclusiv a vorbitorului alolingv, de dezvoltare a competențelor comunicativ-lingvistice și pragmatice ale elevilor din perspectiva educației europene pentru limbi.

Finalitate: Strategia și instrumentele pedagogice de formare a vorbitorului cult de limba română

Realizare

- **Lucrarea „Strategia și instrumentele pedagogice de formare a vorbitorului cult de limba română”** (autori M. Hadîrcă, T. Callo, T. Cazacu, A. Popovici), care include:
 - strategia pedagogică privind activitatea de FVCLR;
 - referențialul metodologic al activității de FVCLR;
 - o nouă concepție didactică privind intensificarea învățării disciplinei LLR ca limbă nematernă;
 - noi programe de formare inițială și continuă a cadrelor didactice
 - Codul de responsabilizare lingvistică, teste ș.a.

Publicații la etapa dată

2017 – etapa a III-a

Obiectiv-cadru:

Valorificarea experimentală a strategiilor, modelelor, programelor, metodologiilor de formare a vorbitorului cult / independent de limba română, inclusiv a instrumentelor de evaluare a competențelor comunicativ-lingvistice ale elevilor.

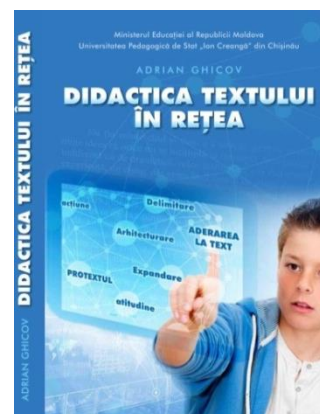
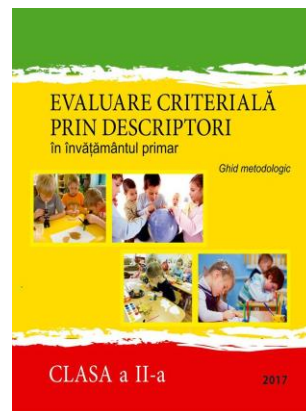
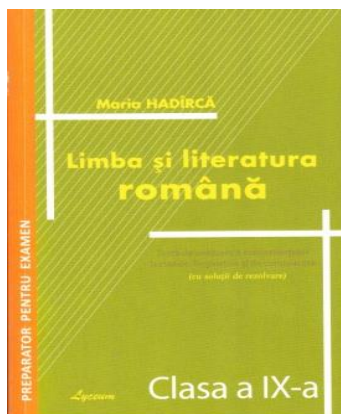
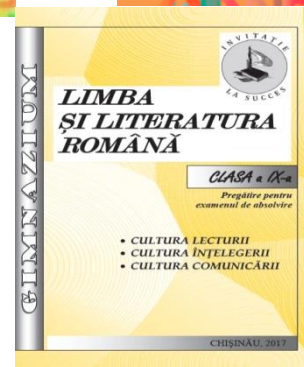
Finalități: Materiale validate în experimentul
pedagogic

Realizare

Au fost aplicate și validate în experimentul pedagogic instrumente didactice și metodologice elaborate în vederea eficientizării FVCLR:

- modele
- metodologii
- programe și traininguri de formare
- suporturi de curs
- strategii didactice
- baterii de teste și alte instrumente.

Publicații în etapa dată

2018 – etapa a IV-a

Obiectiv-cadru: Sistematizarea rezultatelor cercetării, definitivarea lucrărilor și elaborarea recomandărilor practice pentru eficientizarea procesului educațional de formare a vorbitorului cult de limbă română.

- Finalități: 4 lucrări, 3 curricula, produse curriculare

Realizare

1. Au fost determinate valorile praxiologice în FVCLR, prin relaționarea fenomenelor pedagogice *realitate lingvistică ambientală* și *competențele vorbitorului cult* (**Akademos ,nr. 1, 2018**).
2. A fost elaborat, aprobat și publicat ghidul pentru profesori „**Cultura educației și vorbitorul cult de limba română**” (Chișinău, IȘE, 2018).

Realizare

3. A fost definitivată monografia colectivă **„Strategii pedagogice de formare a vorbitorului cult de limba română”**, în care este reflectată baza teoretică și metodologică necesară pentru eficientizarea activității de FVCLR.
4. Din perspectiva FVCLR, a fost elaborat **un nou curriculum școlar de LLR** pentru învățământul primar și ghidul de implementare a acestuia (M. Marin ș.a.)

Realizare

4. Din perspectiva FVCLR, au fost elaborate două noi oferte curriculare de disciplină opțională la LLR:

- **Vorbirea ca abilitate de viață.** Curriculum opțional pentru clasa a IX-a (M. Suruceanu, A. Ghicov);
- **Învățăm să vorbim argumentat.** Curriculum opțional pentru clasa a X-a (M. Hadîrcă, N. Grîu).

Pentru ambele lucrări se elaborează ghiduri metodologice de implementare.

Realizare

5. În conformitate cu recomandările CECRL, au fost stabilite și descrise nivelurile predării-învățării limbii române de către elevii alolingvi, după cum urmează:

- ✓ **Nivelul A1.** Nivel introductiv sau de descoperire – pentru etapa preșcolară.
- ✓ **Nivelul A 2.** Nivel intermediar – pentru etapa învățământului primar.

Realizare

- 6.** În corespundere cu aceste niveluri, a fost revizuit curriculumul de LLR pentru școala cu instruire în limbile minorităților.
- 7.** Din aceeași perspectivă, pentru elevii alolingvi, au fost elaborate **2 auxiliare didactice:**
- **Limba română**, clasa I (T. Cazacu);
 - **Limba română**, clasa a II-a (L. Vlas).

Realizare

8. Au fost elaborate 4 studii analitice privind evaluarea curriculumului școlar de LLR, care conțin recomandări, propuneri și sugestii concrete de restructurare și de perfecționare în vederea eficientizării activității de FVCLR.

Realizare

9. A fost elaborat conceptul didactic al manualului digital de Limba și literatura română pentru învățământul liceal transpus în 3 manuale pentru clasele a X-a, a XI-a și a XII-a (N. Grîu ș.a.) disponibile pe literaturaromana.md [Antologie](#).

- **Produsul a fost lansat oficial, la Academia de Științe a Moldovei, în data 18 octombrie 2018.**

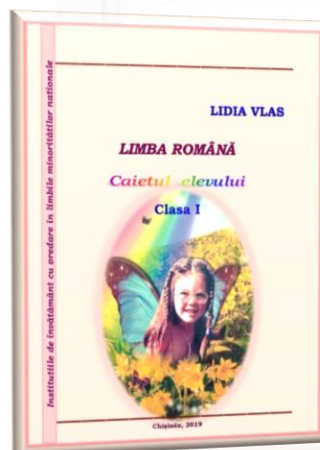
Realizare

10. Reieșind din contextul sociocultural specific al R. Moldova, a fost demonstrată și argumentată științific necesitatea elaborării unei strategii naționale de formare a vorbitorului cult de limba română, în vederea creșterii nivelului de cultură a comunicării în societate și a realizării unei educații lingvistice pe tot parcursul vieții. **(Akademos, nr. 3, 2018)**

Realizare

11. La propunerea MECC, a fost elaborat un proiect de extindere a cercetării pentru 2019, în care este vizată expres asigurarea metodologică a procesului de realizare a acțiunii pedagogice de FVCLR.

Cele mai relevante rezultate

Publicații în 2015 - 2018

	Categorii	
1.	Monografii	4
2.	Capitole în monografii	2
3.	Manuale și lucrări didactice	77
4.	Articole din reviste / culegeri editate în străinătate	12
5.	Articole din reviste naționale recenzate	4 (categoria B) 23 (categoria C)
6.	Articole în culegeri naționale/ Capitole în culegeri naționale	27
7.	Articole din alte reviste naționale (de popularizare a științei)	26
8.	Documente de politici elaborate și aprobate	5
9.	Alte publicații (electronice)	10
	TOTAL	190

Participări în cadrul unor programe naționale

- Participare la elaborarea Programului Național privind îmbunătățirea învățării limbii române de către elevii alolingvi – 2016 - 2020 (T. Cazacu)
- Elaborarea unei noi concepții privind intensificarea predării-învățării limbii române în școlile cu instruirea în limbile minorităților (L. Popovici)
- Proiectul „Limba română – de la limbă de stat la limbă de comunicare în UTA Găgăuzia”, dezvoltat în colaborare cu Universitatea Dunărea de Jos, Galați, Romania. (L. Popovici) – 2016 - 2018
- Proiectul MECC privind dezvoltarea CLLR (M. Marin, M. Hadîrcă, A. Ghicov).

Impactul activității în proiect

- Platforma
<https://www.facebook.com/groups/Vorbitorulcultdelimbaromana/>
- 5247 de membri utilizatori.
- Conceptele FVCLR și cultura comunicării au fost implementate în dezvoltarea CLLR, în ghiduri și manuale pentru învățământul primar, gimnazial, liceal; în standarde și programe pentru FC.
- Strategiile de FVCLR valorificate în cadrul realizării Programului de eficientizare a predării LR în UTA Găgăuzia și Taraclia.
- Evaluarea orală a CC în limba română introdusă în tehnologia evaluării sumative în clasele primare, urmează și în clasele gimnaziale și de liceu.
- Proiectul Ambasadorii LR este implementat printr-un acord de parteneriat în 532 de școli.
- Emisiuni Radio și TV de sensibilizare asupra corectitudinii vorbirii

Evenimente științifice organizate

- **2015** – Școala de vară a cadrelor didactice care predau în limba română, în colaborare cu AȘM – 350 participanți
- **2015**– Masa rotundă cu genericul *Formarea vorbitorului cult de limba română: realizări, probleme, perspective*.
- **2016** – Conferința națională *Ambasadorii limbii române în școală*, cu participarea cadrelor didactice
- **2016** – Concursul internațional Pro Lectura – 961 participanți din România, R. Moldova, Serbia, Ucraina
- **2017** – Congresul cadrelor didactice care predau în limba română, cu ateliere de FVCLR, în colaborare cu AGIRO
- **2018** – Masă rotundă *Curriculumul de limba română și problemele formării vorbitorului cult*

Colaborări cu alte instituții

- Consiliul Național pentru Atestare și Acreditare – [M. Hadîrcă](#), secretar științific și membru expert
- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării – [M. Marin](#), [A. Ghicov](#), [T. Cazacu](#) – membri ai CNCE
- Agenția pentru Cercetare și Dezvoltare – [M. Marin](#) – expert
- Institutul de Politici Publice – [M. Marin](#)
- Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Romania
- Universitatea Dunărea de Jos, Galați, Romania
- Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca Romania
- Universitatea de Stat din Tiraspol, USM, UPSIC

Concluzii

- În cazul R. Moldova, problema FVCLR ar trebui examinată nu doar din perspectivă pedagogică, ci într-un context mult mai larg și ridicată la nivelul unei strategii de stat, dată fiind importanța ei cu adevărat strategică.
- Este necesară o abordare mai strategică și în ceea ce privește formarea competenței-cheie de comunicare corectă în limba română a elevilor, precum și a adulților în scopul realizării unei educări continue a vorbitorului cult.
- Ar fi nevoie de o rețea de instituții de stat, care să supravegheze corectitudinea utilizării limbii române.

Deschidere

- Ar fi necesar de elaborat un proiect comun de cercetare privind strategiile de formare-dezvoltare a competențelor de comunicare în limba de stat, elaborat cu parteneri din alte țări (de ex. R. Moldova, Estonia și Ucraina), care se confruntă cu aceleași probleme.